**UM KPO-10**

**NEUVOSTORAPORTTI** **6.6.2022**
**JULKINEN**

**Ulkoasiainneuvosto (kauppa) 3.6.2022**

**EU:n ulkoasiainneuvosto kokoontui kauppaministerikokoonpanossa 3.6.2022.**

**Ministerit kuulivat komission katsauksen Maailman kauppajärjestön WTO:n 12. ministerikokouksen (12.–17.6.) neuvottelutilanteeseen. EU tavoittelee etenemistä kaikissa neljässä monenvälisessä neuvotteluaiheessa sekä työskentelee sähköisen kaupan tullittomuuden jatkamiseksi.**

**Komissio selosti EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston ministerikokouksen tuloksia sekä ajankohtaista tilannetta transatlanttisissa kauppasuhteissa.**

**Ministerit kävivät keskustelun EU:n ja Kiinan suhteista. Kiina on samanaikaisesti kilpailija ja kumppani, jonka kanssa on pyrittävä yhteistyöhön.**

**Lounaskeskustelussa ministerit korostivat EU:n kahdenvälisen kauppa-agendan merkitystä ja syventämistä.**

**Suomea kokouksessa edusti kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari.**

EU:n ulkoasiainneuvosto kokoontui kauppaministerikokoonpanossa Luxemburgissa 3.6.2022. Suomea kokouksessa edusti kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari.

**Maailman kauppajärjestön WTO:n 12. ministerikokouksen valmistelu**

Komission varapuheenjohtaja, kauppakomissaari Valdis Dombrovskis selosti valmistautumista WTO:n 12. ministerikokoukseen (12.–17.6.) Kokouksesta odotetaan vaikeaa. EU tekee kaikkensa, jotta merkityksellisiä tuloksia saataisiin. EU tavoittelee etenemistä kaikissa neljässä monenvälisessä neuvotteluaiheessa, jotka ovat WTO:n uudistaminen, pandemiavaste ml. ns. TRIPS-erivapausaloite, kalastustukien reformi ja maatalous ml. ruokaturva.

Dombrovskisin mukaan WTO:n uudistamisesta on saatava sitoumus ministerijulkilausumaan. Pandemiavasteessa, ml. teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaa säätelevän TRIPS-sopimuksen erivapaus covid-19-rokotteiden osalta, eteneminen riippuu muista jäsenistä. EU on sitoutunut nelikannassa laadittuun kompromissiehdotukseen. Kokous on todennäköisesti viimeinen mahdollisuus päästä sopuun kalastustuista. Puheenjohtajan tekstiin perustuva lopputulos sopii EU:lle. Maatalouden osalta neuvoteltavan tuloksen tulee käynnistää työohjelmat kaikissa aiheissa. Ruokaturvan suhteen tavoite on välttää ruuan vientirajoituksia ja noudattaa WTO-sääntöjä, jos rajoituksia kuitenkin tarvittaisiin. Lisäksi on lisättävä läpinäkyvyyttä rajoituksia ja julkisia varastoja koskien. Maailman ruokaohjelman WFP:n ruokahankintojen rajaaminen vientirajoitusten ulkopuolelle on tärkeää. Dombrovskis nosti lisäksi esille tarpeen jatkaa

sähköisen kaupan tullittomuutta. EU järjestää ministerikokouksessa sivutapahtuman tuen ja solidaarisuuden osoittamiseksi Ukrainalle.

Dombrovskis katsoi, että kalastustuki- ja maatalousneuvotteluissa on viime aikoina edistytty muita raiteita enemmän. Vaikeimmilta aiheilta näyttävät pandemiavaste ja TRIPS. Lisäneuvotteluja tarvitaan myös WTO:n uudistamista koskevan tekstin viimeistelemiseksi. Dombrovskis korosti tarvetta EU:n rakentavaan toimintaan neuvotteluissa.

Keskustelussa jäsenmaat tukivat yleisesti ottaen komission analyysiä ja olivat samaa mieltä tavoitteista, jotka koskevat neljää monenkeskistä neuvotteluaihetta. Jäsenmaat tukivat EU:n johtajuutta ja rakentavaa lähestymistapaa. Ministerikokouksen keskeinen tavoite on WTO:n uudistaminen, mukaan lukien kaksitasoisen riitojenratkaisujärjestelmän reformi. Puheenvuoroissa huomioitiin laajasti tarve jatkaa sähköisen kaupan tullittomuutta. Todettiin monenkeskisen kauppajärjestelmän merkitys, huomioiden myös Venäjän hyökkäyssodan myötä muuttunut geopoliittinen tilanne. Monissa puheenvuoroissa korostettiin ruokaturvaa, mukaan lukien vientirajoitusten välttämistä ja korostettiin voimakkaasti tarvetta nostaa esille ruokakriisin tosiasialliset syyt. Usea jäsenmaa muistutti, että pandemiavasteen osalta tarvitaan kokonaisvaltainen lähestymistapa. Jäsenmaat pitivät tärkeänä, että Venäjän hyökkäyssota tuomitaan ja Ukraina-solidaarisuustapahtuma järjestetään.

Suomen puheenvuorossa korostettiin tarvetta saada ministerikokouksesta konkreettisia tuloksia – toivottavasti kaikilla neljällä neuvotteluraiteella. Pandemiavasteessa EU:n tulee tavoitella kattavaa tulosta, teollis- ja tekijänoikeuselementti on vain osa laajempaa ratkaisua. On vältettävä vientirajoituksia ja vahvistettava tuotantokapasiteettia. Suomi korosti WTO:n reformia ensimmäisenä askeleena kohti modernimpaa sääntöpohjaista kansainvälistä kauppajärjestelmää. Ministerikokous on myös tilaisuus voimakkaasti tuomita Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Ruokaturvakysymyksen käsittely kokouksessa on tärkeää. Suomi tukee lisäksi WTO:n työn vahvistamista kauppaan ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä ja toivoo konkreettisia tuloksia seuraavaan ministerikokoukseen mennessä. Suomi painotti tarvetta jatkaa sähköisen kaupan tullittomuutta.

**Kauppasuhteet Yhdysvaltojen kanssa: EU:n ja Yhdysvaltojen toisen kauppa- ja teknologianeuvoston tulokset ja kahdenvälisten suhteiden näkymät**

Dombrovskis kertoi Saclayssa Ranskassa 16.5. järjestetyn EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston (Trade and Technology Council, TTC) toisen ministerikokouksen tuloksista. TTC on merkittävä osatekijä EU:n ja Yhdysvaltojen suhteissa. Se on väline saavuttaa konkreettisia tuloksia sekä foorumi, jolla voidaan välttää uusia kauppaa koskevia erimielisyyksiä. Venäjän aloittama hyökkäys Ukrainassa on korostanut TTC:n asemaa.

Saclayn kokouksessa loppuvuoden asialistalle päätyivät ei-markkinataloustoimiin vastaaminen, toimitusketjujen turvallisuus, kestävä kehitys ja sota Ukrainassa. Vihreässä kaupassa edistystä edustaa yhteistyö vihreissä julkisissa hankinnoissa. Sähköajoneuvojen latausinfrastruktuurin standardeissa voidaan päästä kustannushyötyjä tuovaan yhteistyöhön. Kestävän kehityksen alalla päätettiin aloittaa kauppaa ja työelämäkysymyksiä koskeva vuoropuhelu sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehdään myös markkinoillepääsyn, kaupan helpottamisen ja kolmansiin maihin tehtävien turvallisten verkkoratkaisujen suhteen. Sijoitusten seurannassa jatketaan yhteistyötä. Seuraava TTC-kokous järjestetään ennen vuoden loppua Yhdysvalloissa. Muista kauppasuhteisiin liittyvistä kysymyksistä Dombrovskis

mainitsi WTO:ssa käytävät neuvottelut sekä teräs- ja alumiinikiintiöt. Sovitut neuvottelut teräksen globaalijärjestelystä ovat käynnistyneet teknisellä tasolla.

Yleisesti komissio näkee kauppasuhteiden parantuneen, missä TTC:llä on ollut merkittävä rooli. Komissio pyrkii laajentamaan keskustelua Yhdysvaltain kanssa, välttämään uusia kauppaongelmia sekä käsittelemään näkemyksiä Kiinan ja Tyynenmeren Aasian markkinoiden kehityksestä. Saavutettu liikevoima TTC:ssä tulee käyttää hyväksi. Avoimuus maailmankaupalle pysyy EU:n strategian pohjana jatkossakin.

Keskustelussa jäsenmaat olivat yleisesti ottaen tyytyväisiä Saclayn kokouksen tuloksiin. Jäsenmaat nostivat temaattisina painotuksina esille muun muassa turvalliset toimitusketjut, kriittiset raaka-aineet, kiertotalouden, ilmaston ja vihreän siirtymän, yhteistyön WTO:n uudistamisessa sekä vaatimustenmukaisuustarkastusten vastavuoroisen tunnustamisen kauppaa helpottavana toimena. TTC-yhteistyöstä toivottiin konkreettisia tuloksia.

Suomen puheenvuorossa pidettiin kauppa- ja teknologianeuvostoa olennaisena yhteistyöfoorumina. Olisi tärkeää, että TTC kestäisi Yhdysvaltain hallinnon vaihdokset. Teknologiastandardit, 5G/6G, ilmasto- ja vihreä teknologia sekä globaalit haasteet ovat Suomen prioriteetteja. Lisäksi tuettiin komission pyrkimyksiä helpottaa vaatimustenmukaisuustarkastuksia. Transatlanttisella yhteistyöllä voidaan edistää kiertotalouteen ja hiilineutraaliin talouteen siirtymistä, etenkin politiikkoja, sääntöjä ja standardeja muovaamalla. Suomi toivoi kestävästi tuotettua terästä koskevan globaalijärjestelyn tuovan konkreettisia tuloksia.

**EU–Kiina-kauppasuhteet**

Dombrovskis antoi katsauksen EU:n ja Kiinan kauppasuhteisiin. Keskustelu on ajankohtainen ja tärkeä ottaen huomioon viimeaikaiset geopoliittiset muutokset ja uudet haasteet, jotka sirpaloittavat globaalia järjestystä. On selvää, että uudet realiteetit vaikuttavat EU:n ja Kiinan suhteisin, myös kauppaan ja investointeihin. Vaihtoehtoisia toimitusketjuja tarvitaan. Toisaalta Kiina on EU:lle tärkeä kauppakumppani ja yhteistyö Kiinan kanssa on jatkossakin välttämätöntä. Samanaikaisesti Kiinan valtionyhtiöiden toiminta ja rajojen hämärtyminen valtionyhtiöiden ja yksityisten toimijoiden välillä on ongelmallista. Valtiontukipolitiikkaan, vientirajoituksiin ja yleisesti ottaen kilpailun vääristymiseen on puututtava, samoin kuin EU-yritysten markkinoillepääsyn esteisiin. Näitä voidaan käsitellä taloutta ja kauppaa koskevassa korkean tason vuoropuhelussa (EU–China High Level Economic and Trade Dialogue, HED), johon liittyen komissio pyysi jäsenmailta näkemyksiä prioriteeteiksi. Kiinan kanssa on tehtävä myös yhteistyötä silloin, kun intressit ovat yhteneviä, kuten ilmastonmuutoksen ja kestävän rahoituksen suhteen.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui näkemys Kiinasta samanaikaisesti kilpailijana ja kumppanina, jonka kanssa on pyrittävä tekemään yhteistyötä. Komission esittelemiin prioriteetteihin oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä. Markkinoillepääsyongelmien käsittelyä korostettiin.

Suomen puheenvuorossa todettiin, että säännöllistä vuoropuhelua Kiinan kanssa on ylläpidettävä vaikeuksista huolimatta, jotta EU voi vaikuttaa Kiinan kauppapolitiikkaan. Kilpailua vääristäviin kauppakäytäntöihin puuttuminen on tärkeää. Irtikytkentä Kiinasta ei olisi mahdollinen eikä toivottavakaan, mutta toimitusketjuja on tarpeen monipuolistaa edelleen. Resilienssiä on vahvistettava kestävällä tavalla ja EU:n yhtenäisyys on tässä avainasemassa. Myönteisen asialistan osalta on keskityttävä alueisiin, joilla on yhteisiä intressejä, kuten ympäristöaiheet ja vihreä teknologia sekä ilmastonmuutokseen liittyvät haasteet.

**Lounaskeskustelu: EU:n kahdenväliset kauppaneuvottelut ja sopimusten täytäntöönpano**

Ministereiden lounaskeskustelussa korostettiin EU:n kahdenvälisen kauppa-agendan tärkeyttä ja syventämistä huomioiden myös vallitseva geopoliittinen tilanne. Käynnissä ja loppusuoralla olevat kauppaneuvottelut tulisi saada päätökseen. Esille nousi lisäksi kestävää kehitystä koskevien elementtien vahvistaminen kauppasopimuksissa.